

Chinh-Phù Đông-Pháp

CUỘC XỔ SỔ ĐÔNG-PHÁP

600.000 vé 1\$00
Số trúng: 800.000\$

NHỮNG SỐ TRÚNG LÀ:

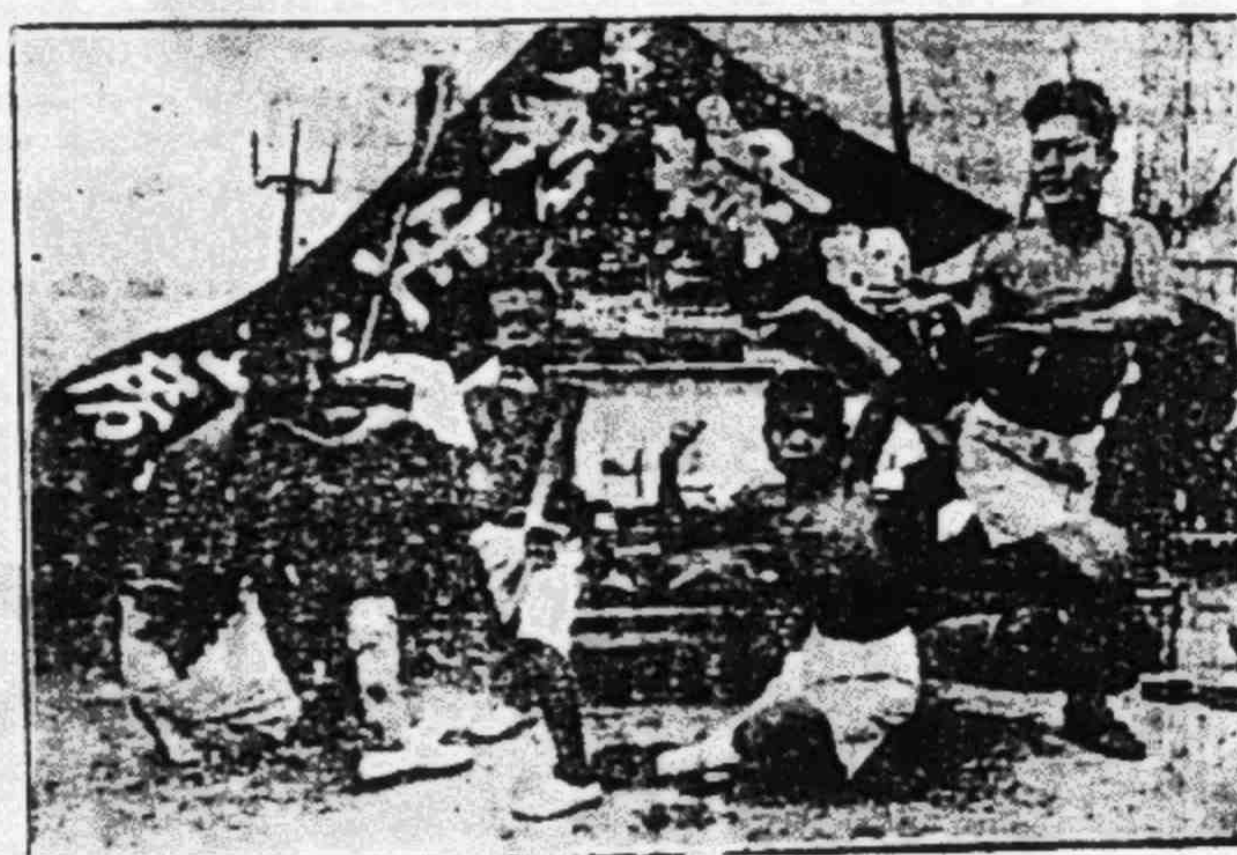
1 số	100.000\$
1 số	50.000
1 số	20.000
5 số	10.000
20 số	1.000
40 số	500
100 số	100
1200 số	25

Giá mỗi vé: 1\$

DÂY NỀN MUA MÀ CẦU MAY

Ngày xổ số: 31 JUILLET 1935

Trước mắt công chúng ai còn không tin?

Nhà thuốc LỢI-SANH-BUÔNG sai một đoàn quảng cáo đi khắp cả Đông-Pháp cho sách Y KHOA GIA DỤNG làm quảng cáo, lấy dần, thuốc LỢI SANH thì nghiệm trước mắt công chúng.

CHỖ NÊN ĐỌC QUẢNG CÁO NÀY

NẾU NGÀI ĐÃ
CÓNG NHẬN RẰNG

DẦU KHUYNH-DIỆP

LÀ HAY VÀ TỐT HƠN HẾT
TRONG CỐI ĐÔNG-PHÁP

LẠI MỘT TÂN GIA-ĐÌNH THẨM KỊCH

(Người có học thức sao nở thế?)
(Tiếp theo)

Bố là lần đánh cuối cùng, cậu lại nói nhất định phải dùng đến phương pháp ly dị, cái phương pháp mà xưa nay, cậu chưa muốn dùng, vì cậu còn sợ tiếng tăm (1).
Sau trận đánh này, mọi tham, vì lo sợ cho cậu phao-vu điều gì nên phải đi xa Cẩm. Sau đó số Cẩm có cho tên lính đến hỏi, thì trước mặt người lính, cậu tham từ mình con đánh thêm một cái cọng giường. Đàng, là cậu đi nằm nhà thương ngay, nhưng sau lại cậu tham đồ ngọt, bảo cậu ở nhà rước thầy chữa thuốc, mọi cũng tin. Đến sau khi bà mẹ cậu vào thăm thấy cậu đương ngồi mà xam ngá (vì bằng hay nhiều quá, mới bảo cậu đi nhà thương, thì bất giác đã được 3 ngày rồi).
Khi cậu ở nhà thương được mấy ngày thì người nhà cậu được tin rằng cậu tham đồ ăn đồ ăn kiện cậu lại tòa, xin ly dị. Đó là một người làm việc ở nhà thương, thấy 1. nói lại, vì có nghe cậu đến nhà thương, nhả nói chuyện cậu tham, cậu nói với ông đốc to:

- Tôi đã đưa đơn đề vạ tôi rồi.
- Lấy cớ gì mà đề?
- Vì nó ghen.
- Vì tôi là vợ cho ly dị.
- Tôi có trạng sư.
- Cớ vạ anh lại không biết thuê trạng sư sao?

- Nó người nhà quê biết gì...
Mà thật, cậu đã dám đơn và anh trạng sư Guerry kiện vạ, và trong là đơn gởi cho tòa án Tourane xin ly dị, cậu tham lấy 18 rằng: "vợ của ghen tương vô cớ (jalouse injustifié) làm cho mất cả thể diện của tôi".
Vợ cậu đã đến tòa, người nhà cậu tham thấy vậy phải mượn trạng sư Duxet ở Hanoi chống lại.
Philen tòa ưu tiên xử vụ này là: Tourane là bữa 28 Février. Tòa đã xử làm cho hai người ở riêng (séparation de corps) và cậu tham phải gởi cho cậu tham mỗi tháng 50\$. Bên con thì cậu tham giữ nuôi, đợi lúc xử xong sẽ liên.

Người ta còn thuật một chuyện thương tâm là sau khi cái án tạm xử cho ở riêng ra rồi, thì cậu tham nhiều bữa đã bỏ vui vẻ với cậu đã được cùng giường cùng gối, và bàn chuyện rút đơn không kiện nữa. Mọi lại tin, tuy trong mình chưa được mạnh mẽ, nhưng cũng chừa cậu - theo lời họ nói - vì nếu cậu tham mà có mang lại, thì cậu sẽ mạnh mẽ xin ly dị vì nói rằng cậu đi ngoại tình!
Tòa đã xử cho ở riêng, thì lúc nhiên cậu con cậu tham phải kéo nhau về Huế. Khi cậu con cậu tham một cái rượu chầu lên xe kéo đi xuống nhà ga (đi chuyển xe chiều) thì cậu tham cũng lên chiếc xe hơi mở máy để đi đến số 7.

dầu có cuộc chia phôi này! Mọi đưa bà tay không rõ bởi công việc, nhưng chúng trông thấy cứ chỉ cầm mà chúng thì cũng đau lòng. Khi chiếc xe hơi ở à chạy, có con Nhạn lớn hơn hết đứng giữa trời hân hoan một cách rất ào náo hi ai... Mọi tham ra đi quên rằng trong mình không có một đồng xu để trả tiền xe kéo, chờ chưa nói đến tiền mua vé xe lửa. Mọi lại bảo xe kéo đến số chông, nhả chông mọi ra để xin một ít bạc. Cậu bảo mọi cứ đến ga rồi, thì thấy xe hơi cậu đến. Đứng trước mặt cả mọi người, cậu mở túi đưa cho mọi 20\$; bình như để cho mọi người làm chứng. Cậu còn nói:

- Tao đưa cho 20\$ đây, mà sau có diên ngược, chối đi không chịu trả 20\$ ấy cho tao, thì tao cũng không cần mà!
Lên xe, mọi tham càng nghĩ đến (xem qua trang 4 cột 3)

TRƯƠNG THƯƠNG - MẠI THIẾT HÀNH Ở ĐÀ-NẴNG
Chuyên môn dạy:

- 1) Toán học (Comptabilité), 1 tháng, mỗi tháng 1000.
- 2) Kế toán thuế (Fiscalité), 1 tháng, mỗi tháng 1000.
- 3) Văn thư (Sténographie), 1 tháng, mỗi tháng 1000.
- 4) Tiếng Pháp (Français) mỗi tháng 1000.
- 5) Các môn toán (Mathématiques), mỗi tháng 1000.

- Học ban ngày, học ban đêm, cũng một giá tiền.
- Tuân học trở trước toán toán.
- Trường không nghỉ Tết.
- Ba học sinh ở đây, học sinh nào thi đậu, bản trường phát bằng cấp, có quan Sở Tourane, có quan Chánh-phong Tourane mọi bộ chứng.
- Học sinh học, theo lý nhà nước, và phí vào chỗ trường.
M. PAUL NGUYỄN VĂN CHẤT
Trưởng trường Cao-Đẳng Đông-Pháp
DIRECTEUR de l'Ecole Pratique de Commerce à TOURANE

Bệnh Phạm phòng

AI có bệnh Phạm phòng mà đã dùng cả các thuốc mọi nơi đều không khỏi, kịp đóng ngay thuốc Phạm phòng gia truyền số 13 (giá 0p.50), của Lê-Huy-Phách Hanoi là sẽ khỏi hẳn.

Nếu không dùng, bệnh không bao giờ khỏi hẳn được.
Bệnh khí hư... Bệnh khí hư thực nguy hiểm cho phái phụ nữ, có khi mất sinh dục và sinh ra những chứng: huyết tích, huyết lưu v.v...
Phải bệnh này kịp đóng ngay thuốc số 37 ĐẠO CĂN KHÍ HƯ ẦM (giá 1p00) và số 34 TẮO NHẬP KHÍ HƯ TRỪNG (giá 0p.50), thì bệnh sẽ khỏi hẳn và lợi cho đường sinh dục về sau.

LÊ-HUY-PHÁCH - 12, ROUTE SINH-TỬ, - HANOI (Tonkin)

ĐẠI LÝ CÁC NƠI. Huế: VĂN HÒA, 87 rue Paul Bert. Vinh: SINH HUY DƯỢC ĐIỂM, 69, rue de la Gare. Quế Lâm: TRẦN VĂN THƯỜNG, Avenue Khải-định. Phan Thiết: LÊ THANH HƯNG, rue Gia Long. Saigon: DUONG TÀI KHUYẾN, 129 rue d'Espagne. Hải Phòng: NAM TÂN, 32, rue Bonnal.

Còn thề nào nữa mới là quả tang?

(Vụ rước lộn cho người, bị bắt mà được thả ở Quảng-bình)
Tiếng dân số 775, ra ngày 13-3-35, có đăng việc tên Dương Xá làng Hòa-đuyệt (Bố Trạch) làm phi pháp, nhả là rước lộn, pha rượu, và rượu, cách tiêu, lý hương trình sự, huyệt phải khám giải, chứ không minh bạch, nhả dân đương trông thấy kết quả ra sao. Thì mới đây được thấy công văn của tòa ra ngày 13 tháng 4 ta, số cho lý hương làng Hòa-đuyệt, đại để nói: Tên Dương Xá, tay thật gian xảo ác độc, nhưng bắt chưa quả tang, đợi lần sau lý hương khám có bắt được hẳn trạng sẽ giải hợp pháp...
Lạ thật! Lẽo huyệt phải giải, có thấy quả tang hai chai rượu chưa kịp bỏ vu, một chai đập bể tại cội đu, một chai còn nguyên, để đem về nhà làm chứng, còn hai cái vu xua cho tên Châu và Đinh huyệt còn một kỷ tại nhà Nguyễn Đổng (người trong xóm). Nay vậy thì tang chứng đã đánh rành rồi.
Vậy mà tên gian-vũ kỷ được thả, nhả dân rất lấy làm hoài nghi cho cái của của nhà pháp luật.

THUỐC SÂU AN RĂNG
Hiệu THÔNG-HOAT QUẢNG-TRỊ
Giá 0\$14
Rất thần hiệu

Tôi không ngờ?

Tôi mới bệnh Phong-thấp đã 3 năm trời, đau mình, đau lưng, đau chân tay, chức xương cốt, mỗi lần gió, nhả đau nhằn, có gió, là bắp thịt, đi xa mỗi chân và chân gối, v.v. rất là khổ sở, bởi thuốc ta đến thuốc tây, thuốc lý, thuốc nào cũng không khỏi. Mọi sao gặp ông bạn mạch cho mua thử thuốc PHONG-THẤP số 12 của nhà thuốc NAM-THIỆN-DUÔNG, 46 phố Pháo-Kiến Hanoi, mỗi vỏ giá bán 0\$40, là thử thuốc rất linh nghiệm, nhả được hết các chứng Phong-Thấp, là thấp, và đau thân bắp thịt, v.v. chính ông bạn tôi cũng mắc bệnh như tôi đang thuốc kỷ mà được qua khỏi, tôi liền gởi mua 2 vỏ về uống thì bệnh khỏi hẳn, tôi nghiệm ra thuốc kỷ rất hay rất mạnh, quả là thuốc được, vậy tôi đáng mấy lời khen cho ông bạn thuốc NAM-THIỆN-DUÔNG, và xin giới thiệu ông bạn của tôi.

HỒ-SI-LỘC
297, Rue Marchal Foch à VINH
Thuốc này ở bán tại: hiệu Pháo-Kiến, Long Thành-Hoa, Vinh-Hưng-Tương Vinh, Vinh-Trương Hết, Hoàng-Xá Qui-chơn, Mộng-Hương Nhàn-trung, Lê-nam-Hung Phan-Thiết, Trần-Cánh Quảng-ngi, Thanh Thanh, 120 rue la, Sonme Saigon và các đại lý NAM-THIỆN-DUÔNG, khắp các tỉnh ở Đông-Pháp.

MUỐN ĐƯỢC
Khí huyết đầy đủ
Da thịt nở nang
Gân xương cứng mạnh
Tinh thần khoan khoái
Chỉ nên dùng:
Mixture Tritonic
Của nhà Bảo-chế PHẠM-ĐOÀN-ĐIỂM - TOURANE
Một chai 0\$60

CÁC THUỐC HAY

Thuốc năm 1935... Thuốc này công hiệu lạ thường, hết cả kinh niên hay mới mắc, ra mồ hôi buổi tối, uống vào đầu gối êm, không hại sức khỏe mà lợi cho đường sinh dục, đàn bà có thai dùng cũng được. Giá 0p.50.
Tuyệt trùng lậu giang mai... Sau hai khối bệnh Lậu và Giang-mai, nước tiểu vẫn đục (hématurie) qui dân nước đình, rất thất, rất đau, và trong ống tiểu tiện như nước đục. Phải dùng ngay thuốc số 12 TUYỆT TRÙNG LẬU GIANG (giá 0p.50) và BỎ NGỒ TẮNG TRỪ LẬU số 22 (giá 1p00), mấy khối hẳn được bệnh nguy hiểm kỷ.

Nếu không dùng, bệnh không bao giờ khỏi hẳn được.
Bệnh khí hư... Bệnh khí hư thực nguy hiểm cho phái phụ nữ, có khi mất sinh dục và sinh ra những chứng: huyết tích, huyết lưu v.v...
Phải bệnh này kịp đóng ngay thuốc số 37 ĐẠO CĂN KHÍ HƯ ẦM (giá 1p00) và số 34 TẮO NHẬP KHÍ HƯ TRỪNG (giá 0p.50), thì bệnh sẽ khỏi hẳn và lợi cho đường sinh dục về sau.

NGU TINH DƯỢC-PHÒNG

NHÂN-TẠO-HUYẾT | CÔ-TINH BỔ-THẬN
BỘ-HUYẾT - SẮT-TRÙNG CHỮ
THẬN HƯ - DI-TINH

CHUYÊN TRỊ: Di-tinh, mộng tinh, hoạt tinh - Khi có phát: đau lưng, mỗi vài, mỗi hoa, tai đi, đầu nặng, có lưng rạo, mỗi khó - Đêm nằm liếng, hay theo theo nghĩ nghĩ liên miên, chiêm bao mộng mộng v.v... Đã nặng nhọc, đã mệt, đến thuốc này là được khỏi hẳn.
Mỗi vỏ 1\$00 - Nhả 14 \$000

Hai thứ thuốc này nổi tiếng khắp Đông-Pháp, ngoài những bác sĩ mà mình đã đề cập trước, nay xin dịch bản phân chất, đoạn quan sát ANTONINI học theo thuốc NHÂN-TẠO-HUYẾT sau khi ngày 14 thí-nghiệm và phân chất tại phòng LABORATOIRE de CHIMIE de L'INDOCHINE-HANOI như sau:
... Thuốc này lấy toàn tinh chất của mười một thứ cây quý, trong đó có vị NHÂN-SÂM, cễ theo phương pháp bí truyền Thái-tây, hợp đồng cho người Annam có thể bồi bổ khí huyết, tăng sức khỏe, làm cho hồng huyết cầu (globules rouges) tươi tốt trong mạch, và dễ tiêu được vì trung tiện, giáng mai...
Trình dịch đoạn nghị chứng nhận thuốc CÔ-TINH BỔ-THẬN:
Thuốc này không có chất độc, tinh chất toàn nguyên liệu rất quý như SÂM một-vỏ v.v... cễ thí chứng đàn thận di-tinh...
Có Bán Tại: SINH-HUY DƯỢC-ĐIỂM, 69, Phố Ga-VINH và trước chợ Chà Thanh ĐỒ LUONG TRUNG-KY: Faifoo, M. Leon Hong-Lap 118 rue du Port Japonais. Huế, Maison Quan-Bái, 87 rue Paul-Bert. M. Phạm-Vân Minh, bon-Chet de Musique, Gerde-Indochine, Phan-Thiết, Baiser Minh-Nguyệt, rue Gia-Long. Tourane, M. Nguyễn-Huân-Vinh, Avenue Musée. TONKIN: Ông-Bí, M. Lai-Động-Thủ, vétérinaire. Luang-Prabang, M. Trần-Kỷ Tailleur et commerçant, Viêt-Nam, An-Bé Drogiste, rue Georges Méliès.

NÊN DÙNG DẦU TỬ QUÍ - TỐT HƠN HẾT
Đã được số Phán-phất nhà nước cho chứng chỉ hôm 24 Avril 1934 công nhận là một thứ dầu rất tốt
SỞ NẤU DẦU Ở CẦU-NHI
VINH - THỌ - TOURANE

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp
Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ
sinh các nhà thương binh và các trường học (Lycées)
ở **Kháp Đông-Dương**

[illegible][illegible]

Ban thờ giữa ngọ, lại chái qua sau vai, rồi đến Ban ruộng ngọ; thất hương: ở hai bên tả, có khi ở trên nhà trước chừa; và như thế gọi là ban do đây (đau bao tây). Ban hương trên hay bàng dưới, còn ban rồi đôi dơi, ban đỏ nữa hay một ngày thì đỏ; cách mấy ngày hoặc một tháng đau một lần; ban như thế gọi là ban bàng kinh miên.

Ban chái chái bàng dưới, có khi tức cuối ruộng đông, một đôi khi ở hai bên tả, ngay đau ngày không; ngày muối lên, ngày không muối lên, rồi lưng thắt ưỡn; lúc mặt vàng trắng hay bằng hoa, đau bụng đầy ở bên; đau như thổ gọi là ban bụng phóng lịch.

At mắc phải, hãy viết thư hỏi những bệnh thời rõ rệt cho bản hiệu, sẽ gửi thuốc bằng cách lảnh hóa giao ngọ.

Thư từ và mandat 43:

NGUYỄN-NGỌC-AM, chủ hiệu: **DIỆU NGUYỄN ĐẠI ĐƯỢC PHÙNG**
125 hàng Bông (tên quán) HANOI

Ông-đ: **SINH** - HUY 59 Rue de la Gare - **VINH**. **QUAN** - HẢI 87 Rue Paul Bo-**1** **SUÉ**. **NANHAM** morabé **DALAT**. **MINH** - **NGUYỄN** 80 Gia-Long **PHAN-THIẾT**.

1. Bệch thuốc phiện. Dùng thuốc này bỏ rất dễ ăn đấm, song sói cho biết hai ngày mới hết, mỗi bữa mấy phân, xít ăn mấy tấc. Thuốc vữa và nước uống thơm ngon, ngọt. Nghiệm như 25 35 ngày 60 cữ là khỏi.

2. Bệch sán (Bệch thêm trứng). Mỗi lần 3 cữ. Trẻ tuyệt bệch sán.

3. Bùn mủi mắng mưng. Thuốc mủi phát minh, mỗi 1 cữ 1 Mất toát 350.

4. Bệch giang mai. Thuốc nước và vữa. Mỗi 3 cữ 15 cữ 65 cữ khỏi hẳn.

5. Bệch lỵ. Thuốc nước mỗi chai 25. Nghiệm hai chai là khỏi.

Nguyễn Văn Thôn thường hàng thông phái

TRẦN ĐỨC CÀNH

57 Đinh-Tân Nam-Bình (Tonkin)

Xin nhắc lại công quả bà q-í có, một môn
NHÂN-MAI, đang trước mặt không biết, môn này
không lý ra. Môn này giờ lại học ở thủa rêu
bên này bên kia. 10 người được đem đến
10 người khen tặng. Một môn thuốc có đem ra
ra bên, đã không được bên này mà bên này lại
tanh có một hiện tượng. Nhà thuốc NHÂN-MAI
bên này không ra hiện tượng như nhà thuốc
bên kia ở trước mặt bên này.

Nội trong một tháng nay, nhà băng Đông-pháp ở Hanoi mua đã được trên 80.000 đồng bạc cũ.

Thầy nhà hàng Đông Pháp mua bạc của Nguyễn Văn Hạ, chủ hiệu cho thuê xe đạp ở Phú Thọ (Bắc Kỳ) đi buôn bạc, bị mấy người bỏ thuốc mê lấy 150\$. Hai người thủ phạm vụ này đã bị bắt giam.

guyên thì Tam, 22 tuổi, con ông Nguyễn Văn Thành buôn bán ở Đứ
Hạ Lũng, một cô gái tên bạn ở xã
tính hơi công các bạn cũng chơi, r
chợ một; lời cha mẹ cô không, c
cô là hủ lệ. Các ông ở gần tri
may lui tới, thành ra nhiều cha
cô, làm lần vì cô mà tiết. Công
thông lý gì theo một nửa, hôm 19 M
cô cũng thuốc đỏ: quần thân Th
các cá thể em dân của cô.

Một p óng viên của báo « France-occidentales » có thông tin rằng vừa rồi một tảng đá rất lớn từ trên không trung rơi xuống ở gần Ngạc Sơn (Bắc Kỳ). Khi tảng đá bị rơi xuống thì ánh sáng chói đ óng rực, tiếp theo một tiếng nổ rất to làm cho làm cho chúng chuyển cả vùng lân cận nơi đó Ciémáncang đương nằm trên đường núi mà cũng vắng xuống đất.

**Cùng mấy ông Phụ huynh học
trò trường Cảnh-vân, Tuy-
phước, Bình-định**

Có được thơ các ông kù công ông Trần Thuận và việc an ủi thân, xin phép lập trường Cảnh sát và nước thủy và giấy con em trong làng, đã có nhiều trò chơi dân Tuyền Hien trường này ông công làm liên hương công trường mà ông kỳ chưa có được đến ăn gì...

Theo ý các ông công cho ông kỳ được chút phẩm hàm để dân cả cộng. Ông đã có lòng tốt nhất tâm mà trường, con em có công họ, học trò và phụ huynh ghi nhớ công ơn, tức là hơn người rồi, biết bao nhiêu người có phẩm hàm mà không ăn được việc gì lại cho ai thì nào có sinh dân làm ông.

T. D.

Dùng sữa
"LE GOSSE"
 sữa « LE GOSSE »
 rất tốt cho tất
 cả mọi người:
 có nhiều chất
 kem (Crème) rất
 tinh khiết.
Bao thầu cho
Nhà - nước
năm
1932-1933

*Lycées, Collèges, Maternités, Ecoles, Institut de
Pédiciculture etc... à Saigon*
Cé bán trong các tiệm tạp - hóa & Đông - Pháp.
HỘU GIẤY XANH: Giá mỗi hộp..... 0\$30
Đại lý :
ÉTABLISSEMENTS MORIN FRÈRES
HUE - TOURANE - QUINHON

Tamkỳ, ngày 16/3/35

Bà,
 Hai tháng nay, cha không được
 theo con, mà cha cũng không viết
 thư cho con, có lẽ con được mạnh
 lớn thì phải. Cái thư trước đây
 con có nói, để rồi gửi về một
 ít tiền lo nạp thuế, cha trông mãi.
 Nay thuế đã khởi thu, trông mỗi
 ngày đêm ỉn ỏi. Nghe mỗi hồi
 trống, mỗi hồi mõ, cha lại trông tới
 theo con, và lại phấp phỏng mong
 cho ngày nạp tại tòa lần tới. Còn
 chẳng bao lâu ngày nữa tới nhậ
 kỳ, cha mượn cớ ba 0305 mua
 con niêm, gửi thư vào thăm con
 và nhắc con.. ...

Nhà ta với mấy ào ruộng và 4
số đình, bạc thuê cha cũng đã lo
kỳ tháng chạp kia rồi, nhưng
rồi đâu anh hương Năm bị phạt về
trừ thuế là. Anh bằng đành vào
mua, nay anh chưa lo kịp, mà
cảnh túng của anh, thấy vậy cha
cũng không nỡ dòi. Thằng Cật đi làm
lái ghe, mấy lần cũng bằng ra ghe,
rồi bị đau ốm luôn, cha lo thuốc cũng
thất bọn. Vậy nếu con có khả thì
nhân nhúm gửi cho cha một ít, hay
là thế nào, con trả lời gấp, để cha
lo chầy.

Con lo làm việc cho hết hồn
phần, phải giữ mình cho được
mạnh khỏe, kỳ là cha mẹ, mấy
em và bà con được vui.

Ng. k. K.

CIGARETTES « COFAT »

20 điều thuộc

Quí vị nào hút thuốc «COFAT» chẳng nên quên rằng
 rằng BOY - LANDRY đòi mười một bao không thuốc
 COFAT « một gói nguyên hai chục điếu «COFAT». Hay
 à đem đến những chỗ sau đây :
 HUYÉ : Etablissements MORIN FRÈRES
 TOURANE : J. CUENIN

NGU'OI ANH HO GIÀU

Tác giả: COLLETTE YVER
32 GIANG HẠ DỊCH THUẬT

Con không hề tưởng tượng rằng cái con Á lịch bá kia dưới cái bề ngoài lãnh đạm, có một tâm hồn rất đáng cho ta yêu thương. Xưa nay mẹ vẫn làm vẻ lãnh tính của nàng. Chiều hôm nay một mình nàng với mẹ, sau khi du dự, nàng đã bày tỏ ý hướng đối với thái độ 2 người con nàng mà nàng không phục chút nào. Nàng phân vân sao có sửa đổi trong đền Lạc điện. Nàng thấy những chuyện mà hai anh nàng và cho đến chị Tê thì của con cũng không bù được. Nàng là một thiện nữ đáng cho ta chú ý và hiểu thấu tâm tình.

Ái lý đã rày là bộ buồn bã. Ai vậy ở đây này cũng cảm thấy rằng đương bị một cái uy quyền đè nặng trên uy quyền ấy là do sự từ bỏ mà ra. Họ rất là chán sự hiệp lực điện của nhà Mạc tịch đơn. Lạc điện sẽ còn những gì? Ngày nay chính là thời đại của họ Á lịch bá. Đâu khác nhất là mấy ông trở về kinh lại là người hiền toàn không có gì trách họ được. Họ con rất nhiều họ và bảo họ họ như là không có người họ nào tốt hơn. Ngày hôm qua họ nghe nói như số xuất sản của nhà họ mấy đã 10t bạc...

...

Huê thì đã đặt là trước đặt lại đến rồi, toàn họ kin cũng như trở về Lễ đơn. Chúng tôi đến làm một cái trại ở một bên đường chỗ vật đất mà anh em Á lịch bá vừa mới mua lại của hàng đệ tử Tả nữ mà không cho ông Mạc

Ông Mạc Tịnh đưa trông thấy hỏi :
— Các ông muốn cái cái gì đó nữa ?
— Thưa ông — Sơn miên trả lời — chúng tôi vẫn tiếp
hành để thực hành cái chương trình của chúng tôi. Không
lẽ chỉ vì cái ý kiến hồ bại của một cụ già mà đến làm
trở ngại cho sự khoáng trương lý nghệ của chúng ta
hướng khoáng trương sự ra thì sẽ có sự lợi ích rất lớn
ích lợi đối với điều kiện sinh hoạt của thợ thuyền.
— Tôi không ước ao gì một sự thành vương gầy nên
bởi sự bất công.
Ông Mạc Tịnh đưa nói cần sau này một cách rất nghiêm
ngặt làm cho anh em Ấ lịch bá phải hổ ngẫm. Mỹ mi
còn Sơn miên nháy lia, nhưng chàng cũng nói :
— Chúng tôi đã hứa nhai cái quyền số hơn mà ông đã
cho cụ Na-tha. Chúng tôi không hề sai với lời hứa,
nhưng chúng tôi nào có hứa rằng sẽ không cất cái nhà
cải. Vả, nếu ngày kia tôi nhà ấy làm xong, cụ Na-tha
tự ý thích có, muốn đến ở, và tự ý dời ra khỏi cái đám
đất mà hiện cụ ở, thì tôi tưởng chúng ta nào có quyền
ngăn cản cụ, và chúng ta phá ngôi nhà cũ kia đi, thì có
gì mà gọi là bất công ?
Ông Mạc Tịnh đưa mỉm cười :
— Tôi biết cụ Na-tha, và tôi biết không có gì làm cho
mày dời ra khỏi cái ngôi nhà cũ mà cụ vẫn yên ổn.
Nhưng tôi cũng khen ông. Cách đối phó của ông mưu
trí ông thật đáng khen thật.
Nhiều khi ông Mạc-tư phải viết thư từ chối với nhiều

nhà và nhà máy không thể nhận cung cấp chỉ vài cho
điện hết. Hồ có một dip nhà vậy thì Sơn-miền và Lai-
diệt lại chỉ cho Mặc tư thấy chủ hiểu thấu tài liệu làm
cho nhà máy mất lợi nhiều. Ông quản lý Sở sa vào hiểu
rõ ý của hai ông chủ họ Á, và cũng đồng ý. Nàng Mặc
tư thì không nói gì cả. Buổi mai kỳ khi đang đi viết báo
thờ thì một mối hàng khảo, ông Sơn miên đó báo rằng :
— Nàng hãy theo tôi vào xem xưởng này.
Nàng liền đỡ bọc thờ nàng đương đánh. Không có gì
làm cho nàng vui thích bà g đi xem máy. Nàng vẫn đi
bưng rang ngày nào mà nàng được thông hiểu các việc
trong máy móc như anh em Á-lịch-bá thì nàng sẽ giúp
lịch cho ông họ Mặc nhiều hơn. Khi đến xưởng máy, ở
trong cái phòng đầu nàng thấy ông Sơn-miền đang đo
xem có thể đặt một cái máy mới nữa không. Áo quần
ông ta dính đầy cả bóng, ông nhún vai mà nói :
— Vô ích. Nếu đặt máy mới thêm thì từ vách tường
ra đến ông máy chỉ vừa chỗ đi mà thôi. Lại cái giấy «
sơ-rou» sẽ rách nhăm.
Cái phòng kỹ toàn làm bằng gang như một cái dĩa
máy xơ lưa ; và ở phía trên trần cũng như phía dưới
cũng đầy cả bà h x trập máy, giây cơ ren chạy vọt vọt.
Một người thợ bộ tanh lẹ lấy bóng đưa vào máy ; cái máy
suốt lấy rồi nhai. Đoan rồi cái ống bằng gang cao lên đến
gần trần và uống công xuống nhiều bực lại hút lấy bóng
đá nhai rồi đổ, dẹt dần vào giữa máy. Các bộ máy kia
hình như là những con quái vật vẫn ở đời thêm bóng mà
không khi nào đã thêm. Cái miệng lớn của nhà máy tởn là
ở đó.
Ông Sơn-miền nói với nàng Mặc tư :
— Nàng thấy không, nếu phía bên phòng kia chúng ta

Có chỗ đặt thêm vào 5 cái máy chải chỉ chúng ta cũng không hề có thêm bóng dè cho các máy kia ăn, thì công như thông.

Ông quản lý cũng nói :

— Nay ta có ba cái máy lớn, nếu ta có được sáu cái thì cái cơ chỉ đưa ra đáng mấy chải sẽ tăng gấp bội phần. Phải không nàng Mạc tư ?

Nàng Mạc tư đứng gần các máy đương làm ỳ chầy. Tuy các bộ máy chạy rất đúng chẳng khác các bộ máy. Đứng hồ, nhưng vì chúng chạy quá nhanh mà tưởng như chúng cứ tăng thêm tốc độ mãi. Nàng Mạc tư trông thấy máy cái mỗi bộ đem đưa ra để đòi bỏ bóng thêm vào, nàng muốn cho người thợ coi đó bỏ vào cả những bao bóng ; rồi nàng vớ ao có thừng vớ số khung rồi khác để đặt mới phải với cái cơ bóng tĩnh ở trong máy đưa ra.

Ông quản lý lại nói :

— Bây giờ đây công việc phải làm là phá cái vách ngăn này để cho mở rộng cái phòng này qua phía bên kia.

Nàng Mạc tư cũng hỏi :

— Còn mấy chiếc bồn phòng kia thì để đâu ?

— Trong cái phòng kéo kín h'ien này một nửa để cho máy chải ở.

Nàng không hỏi nữa. Vì cái đoạn sau chương trình dự trữ này thì nàng đã biết rồi ; cái nhà rộng đó chứa những sản vật nông quay sẽ trữ lên những đống mà con nàng hiện ở. Cái nhà ấy trên mặt giấy trong bản chương trình thì để làm rồi, nhưng cái vì mẹ nàng còn cố kếp mà chần chờ thì hành thôi. Nàng nghĩ vậy mà lấy làm hồ thẹn vì nhận thấy rằng mẹ con nàng đã làm trở ngại cho sự thành vọng của cô khác. Nàng chỉ nói :

— Tốt hơn rồi...

(Còn tiếp)

PHU - TRUONG TIENG - DAN

Cái « roi mây », vật cổ
nhưng trên thế giới ở xứ
Nam - Việt

Xem đầu đề này, mấy ông hiểu
cái « roi mây », vật cổ
của Âu-Mỹ, họ lại vào tiền đến
mua thì nguy. Không! cái roi mây
chỉ nước Cờ-Việt dùng được mà thôi!
Người Cờ-Việt ta trước, việc
hành chánh, quan đối với dân, trong
bường thốn, bọn cường hào đối
với dân lành, động một chút trái ý,
là dùng roi mây để trừng phạt.
Chính phủ biết cái « roi mây » là
vật nhân đạo, năm Duy Tân (thứ
năm 1911) đã hạ lệnh cấm chỉ.
Thế mà thường thấy bọn phú
quyền vẫn dùng nó để đối đãi với
phần yếu, như quan Phủ Tuy-phước
đánh đồng lý, (đánh bao Tiếng -
Đám số 787 ngày 24-1-35). Những
lính sai đã mao, dùng đến roi
sắt để đánh người đến nỗi bỏ mạng,
như bọn sai dịch ở phủ Thiệu -
hóa (Thanh-hóa) (báo T. D. số 785
ngày 17-4-35, mới là ác nghiệt).

Nhân nghe chuyện trên mà tôi
nhớ lại một chuyện ở một người
hành chánh phần nào không được
đánh dấu « roi mây » ra sau đây để bà
con nghe:

Ở phủ họ, nhân ngày xuân, quan
lâm thời đến thăm báo trong hạt
và nhà lại. Trong khi uống rượu
nói chuyện, một vài câu thơ
phụng tụng, hết chuyện nói, thấy
Đội bên nói chính trị. Thấy nói: -
« Từ khi nhà nước cấm đánh, việc
quan viên làm với khó khăn ».

Một ông thân hào hỏi: « Sao vậy? »
- Dân ngu quá! không đánh, việc
quan không chạy.

- Dân ngu phải dạy, chứ có phải
đánh mà khỏi ngu sao! Nếu đánh mà
khỏi ngu, thời dân ta bây giờ trình
độ văn minh đã đứng đầu thế giới
rồi! Thấy thế nghĩ coi cái roi mây
tàn nhẫn kia sống ở nước Cờ-Việt ta
đã hơn 3000 năm, mà dân ngu vẫn
hoàn ngu! Theo ý thấy, có lẽ còn
phải dùng nó mấy ngàn năm nữa
sao? Như vậy thời dân chất hậu, còn
dân mà cai trị!...

Câu nói của nhà hào kia,
tuy hơi sai mà thông thiết lắm
sao! Mong nhà cầm quyền xứ này
cấm cho tiết tục cái « roi mây »,
để dân lương thiện khỏi oan phiền.

Trương-Thái-Túc

Càng đi xa càng dễ nói dộc

(Chuyện xe đi mau)

Làng X là làng lớn ở vùng
nọ, trong làng có nhiều hạng
nhân vật nên quan linh thiêng cụ,
nhà hào địa chủ cũng học trò.

Ngày nọ nhà bác lý có đám kỵ,
khách mời tới ăn kỵ khá đông.

Bên trên bàn dưới sau khi có
chén vào, thời câu chuyện tuần
ra như bập rùng, trước nói việc
làng, làm đình chùa ruộng, rồi
lần lần đến chuyện xa, sau đến
chuyện đi xe hóa xe điện.

Một bác trùm tuồng như mới
đi xe hỏa lần đầu thì phải, nói:
- Hôm qua tôi đi chuyển xe hỏa
Quảng - ngãi - Huế, xe đi mau
lắm sao, ngồi trong xe trông ra
cây núi 2 bên, thấy như chạy
mà đi ch.

Bác trùm nói vừa dứt lời chú
linh trước có đi mộ sang tây,
tiếp: - xe hỏa ta đây, đã mau mấy
tỷ, ở bên tây đi mau một cách
lạ, ngồi trong xe trông ra
trụ cây thép có khói như
lực vậy kia.

2 người đương phò nhau ở
bên dưới, thì bên trên có quan
phán, trước có đi học bên tây,
nói lo.

- Xe hỏa đi thế, chưa mau bằng
xe điện, xe điện bên tây càng
mau hơn nữa kia. Một lần
tôi đi giữa cầu sắt, nghe tiếng
kèn xe cách xa độ 4, 5 cây số,

MỘT IT NGHỆ THUẬT CỦA NGƯỜI NHẬT-BẢN

Hình con gấu bằng gỗ

Ở miền Bắc hải đạo là xứ sản gỗ
và nhiều loại gỗ. Nông dân ở nơi
ấy thường chạm con gấu bằng gỗ,
rất tinh xảo, bán một cái hình gấu
lớn có đến 15 đồng bạc.

Thú hơn nữa, là đồ dùng, đồ
sành, bia sách, tranh vẽ, đều
có hình con gấu đó. Có lẽ ở xứ
sản gỗ, ngày thường thấy gấu, nên
nghệ chạm hình gấu rất là tinh
xảo, thần tình hơn đầu thật, mà bán
giá lại đắt.

Một nghệ nhân nhỏ này, chừng
rằng người Nhật trọng về thực tế,
không có cái lối vẽ chường chường
bông, như nghệ chạm nghệ vẽ ở
người Nam ta, từ đời sơn nhân đến
nay, không thấy con rồng con kỳ
lân ra sao, mà thấy chạm rồng về
kỹ lưỡng.

Cách làm nhà thường

Thợ mộc Nhật-bản, một theo đầu
đây gỗ cũng không bỏ, cửa những
miếng nhỏ rồi sắp lại làm tường
trông có vẻ mỹ thuật. Đầu họ làm
nhà thì đơn giản và mau chóng
là thường, dựng sườn nhà lên rồi,
làng rên làm tường, từ vách,
phải giấy hoa ra ngoài là xong,
trong đất nhiều và văn nghệ (thứ
dùng đi động được, nước đặt đầu
tỷ tỷ). Làm một cái nhà, không
dài 2 ngày là xong.

Dùng nguyên liệu rẻ

Vật hàng của họ mà bán mạnh là
vì giá rẻ, mà giá rẻ là vì họ dùng
nguyên liệu không bao tốn hao
nhiều; đại loại như thủy tinh, hồ
phách, đồ chơi, chậu ngọc, toàn
dùng các loại kim loại rẻ mà
chế thành đồ giá đắt. Ai cũng
biết là đồ giả, song trông đẹp
không khác chi đồ thật, mà giá thì
thiệt bán mười, giá đồ giả họ chỉ
bán một, tài gì bán không chạy,
một đêm k' ăn là nghìn hợp lòng
yêu chuộng của công chúng ở đời
văn minh vậy này.

Người Nhật « Âu hóa » mà có cái
« khôn » riêng như thế, nên hàng hóa
nước ngoài không sao tranh lại.

C. N.

Viết thơ cũng cần phải học

Viết thơ, ngày nay trên
trường xã giao, là một việc
thường làm: Đứa trẻ con 9,
10 tuổi viết được văn quốc
ngữ, đã viết được thơ gửi
cho bà con cha mẹ hoặc bạn
quen với mình; bọn cu bi đi
lâm thuê ở xa, trong một
tháng hoặc 5, 7 tuần, đến người
không biết viết, cũng cậy
người viết thơ gửi về thăm cha
mẹ vợ con, cho đến mấy ông
già bà cả trong thôn quê, có
con em đi học hay đi làm quan
lâm thuê ở xa, thường thường
mang phong thư viết chữ quốc
ngữ mà các cụ không hiểu, đem
cậy người đọc cho mình
nghe...

Nói tóm lại, sự viết thơ
bằng chữ quốc ngữ, ở xã hội ta
ngày nay đã thông hành khắp
nơi, mà cách viết thơ vì sự
nhu cầu trong cuộc giao tế trên
đường sinh hoạt, tự nhiên
thành ra môn học phổ thông,
không phải như lối viết thơ
chữ Hán ngày xưa, riêng cho
một hạng văn sĩ.

Tương không dấu chỗ khuyết
điểm trong lối học ta ngày
trước, tuyệt nhiên không có
môn giấy viết thơ, nên có nhiều
người học nát sách, mà viết
một bức thơ vẫn « văn » không
chạy. Có chăng là người tạo
lối từ hàn, có xem cổ văn cũng
những sách « xích độc » của
Tàu, viết theo lối ứng thù,
nhưng cách viết thơ ấy ngày
nay đã thành vật xưa, không
thích hợp nữa. Muốn cho
thích hợp với cuộc xã giao hiện
thời và tương lai, tất nhiên
lối viết thơ cần phải đổi mới:

Về lối viết thơ, người Âu
tây có sách giấy, trong sách
mẹo và sách secrétaire có giấy
rất kỹ càng, từ đầu bức thơ,
lòng bức thơ, đến cuối bức thơ,
thời địa chỉ, cách xưng hô, cho
đến giọng nói thế nào là lịch
sự, và xác thực, tránh những
điều thô bỉ, phù phiếm, vô ý
nghĩa. Ai đã đọc những sách ấy
tương đã hiểu thừa, không cần
phải thuật lại.

Riêng về lối viết thơ, theo lối
học ở phương đông ta ngày
xưa đã không có sách giấy,
mà theo lối học phong kiến
di truyền, trong một bức
thơ, chan chan những lời
« thủ phụng » cũng chữ « phủ
phiếm » không thiết thực.
Ngày nay ở xứ ta bức thơ
tuy đã đổi lối ra bằng chữ
quốc ngữ, mà cái lối thơ
« phong kiến » vẫn còn thanh
hành làm.

Về lối viết thơ nên sửa đổi,
cho hợp thời, theo như học
giáo đồng tây đã bàn giải, kỹ
giả tham học một ít ý kiến của
oác nhà và chăm chú những
điều thiết thực, xin bày tỏ
dưới đây.

Tình hình xã giao theo thời
đại mới này, những lối thơ
xưa đã không thích hợp, cần
phải có công cụ mới để thay
cho khuôn sáo cũ.

1) Bỏ cái quan niệm giai cấp
và lối xưng hô. - Thường lối
viết thơ ngày trước hay kiêu
hủy như « Các hạ, Quý đại, Túc
hạ, đó là lối sáo. Đối với người
thương nói « ông, bà, anh, em,
cô, cậu, cùng người có chức
tước thì cũng nói ngay: Quan
Tuần phủ, quan Tham tri, cùng
người tri thức thì nói tiền sanh
v. v. thế là được rồi, không
phải dùng lối sáo cũ nữa.

2) Bỏ những lời nói trống
không thiết thực. - Ngày xưa
các nhà văn ngồi không sinh
chuyện, trau dồi lời văn, trong
một bức thơ, hay phở những
bông mây hơi nước, màu sắc
hương sen, lấy cách điểm
nhiệm làm đẹp. Ở đời sống
khó khăn, không ai cần thơ
« hành văn » ấy nữa. Hễ viết thơ,
khi dễ chỗ ở, ngày tháng và
lên họ người mình gửi theo
kiểu thường rồi, thì vào đề
muốn nói chuyện gì cứ nói
ngay chuyện ấy, hết chuyện là
xong, tùy việc dài ngắn mà văn
cũng xưng hợp với việc, không
nên kéo dài, và nói những câu
vô ý nghĩa.

3) Bỏ lối thù phụng hảo. -
Theo thánh di truyền dưới
chánh thể chuyên chế, không
khi thù phụng hảo học cả trong
xã hội ta, đối với anh em bạn
thân thiết cũng dùng lối tán
bào rất là vô vị. Như có người
bạn đầu, mình viết thơ thăm,
nên hồi bệnh căn thế nào, hiện
trạng ra sao, cùng khuyên nên
đi nhà thương hay tìm thầy
thuốc giỏi, kiêng ăn uống v. v.
cho người nhận thơ có được
chút bổ ích trong ấy. Không
nên nói trời giúp người hảo
lâm, nhà anh phúc hậu, không
uống thuốc cũng lành... cái
lối tán ấy không ăn thua vào
chuyện thiết thực nào.

4) Đoạn lạc phải cho phân
minh. - Trong một bức thơ
nói một chuyện hay nhiều
chuyện, đoạn lạc phải chia cho
rành, nói hết đoạn này sẽ
sang đoạn khác, hết một đoạn
phải sang khác, để cho người
xem mau lẹ không mất mát; không
nên viết lan bi cả trang
giấy không phân đoạn lạc,
không thành lối lang, khiến
người trông thấy chưa xem mà
đã sinh chán (viết gì cũng thế).

5) Phải ghi ngày tháng lúc
viết thơ, cùng địa điểm mình
đang ở, và ký tên rõ ràng. -
Thời gian và không gian, có
quan hệ trên sự sống của người
đời, một bức thơ cũng không
ra ngoài hoàn cảnh ấy. Nếu viết
thơ cho ai mà mình không ghi
ngày tháng, không nói chỗ
ở, thì người được, bức thơ
không rõ hiện tại mình ra sao.
Bức thơ mới viết ngày hôm
qua, không khác gì một lời
giấy cổ loại, mình đã làm ăn
ở Nam kỳ, mà người ta tưởng
đầu mình còn ở Bắc kỳ đi học ở
Huế. Thành ra bức thơ không
có giá trị gì hết. Ký tên mà ký
tối, đối với người chưa quen,

hay quen sơ sơ, chưa từng
nhìn biết dấu kỳ tất của mình,
thì ai biết « ngoằn ngoéo quết
quạt » kia là chữ gì, đối với
những người sau này cần ký
tên thiết, có ký tất phải ghi tiêu
thiết vào một bên.

Chuyện viết thơ tuy là
thông thường, nhưng hiện ở
xứ ta, trừ một số có học ở thành
phố, có quen biết giao du
nhiều, đã quen thạo không nói
lắm gì. Còn phần đông, nhất là
miền thôn quê, nhiều người
viết không thành cái thơ.

Năm trên ký giả tôi chơi nhà
một người quen ở nhà báo nọ, ở
lại vài tuần, được xem những
thơ tin các nơi gửi lại nhà báo,
trừ một ít viết thông, còn làm
bức thơ viết không nhầm lối,
cái thì không dễ ngày, cái thì
không nói chỗ ở. Cái thì ký
tên không rõ, cái thì chỉ viết
một cái tên làng. Ngoài ra còn
lời chúc mạnh giỏi, phát tài,
tấn tước, rành những lời nói
trống. Chuyện tuy tầm thường
mà cũng chứng cho trình độ
học phổ thông ở xã hội ta còn
kém.

Chúng ta đã nhận sự viết thơ
là việc cần yếu trên trường
hợp giao tế ngày nay, nên lưu
ý cái lương cách viết.

AN-DAN

Người cảnh sát bị bắt
giữa sông bạc.

Mô Phái! Chính ngày lễ Phật giáng
sinh, ký giả đi xem lễ ở, vừa có tờ
báo Đông pháp (số 2935 ra ngày
10-5-35) đã ra xem. Trong 5,
thấy cái tin lạ đời này, lấy làm
ngạc nhiên.

Mà không ngờ nhiên sao đây,
nhà nước đặt lính cảnh sát ở các
thành phố là để giữ gìn trật tự, tra
bắt những kẻ làm trái pháp luật,
lỗi, mà có bậc là một đầu lại trong các
đầu cảm khác. Chà trách của các
người đã mang đầu hiện cảnh sát
là thế, nên thảo nay ta thường nghe
cảnh sát phải đi bắt kẻ phạm tội, bắt
con bạc kia, chứ chưa nghe người
cảnh sát bị bắt: trong sông bạc.

Về lại trong sông ào mà có người
cảnh sát dự chưa vào thì được
đánh thả cửa. Vì người có chức
trách và quyền phép bắt đã là
người trong cuộc « ca rồi, thì
con ma nào bắt nữa?

Ấy thế mà nay ở Nam định (Bắc
kỳ), có xảy ra chuyện « người cảnh
sát bị bắt giữa sông bạc ».

« Xem Lã viên thuộc phủ Nam định
bên cạnh chợ Tây, hồi 1 giờ rưỡi
chiều 7 Mai, ông Phó một thám
Tineps cùng mấy viên chức Nam,
đến nhà lên Đình-v. Ta bắt một
đám bạc, một bọn chừng 20 con
bạc đang sát phạt nhau, trong
số ấy có 4 người cảnh sát là: Địch
Đan số 75, Địch Mỹ số 66, Địch Phái số
10, và A-giăng-Chinh số 88... bọn ấy
loan chạy, nhưng tránh không
khỏi... ».

Người cảnh sát bị bắt giữa sông
bạc số 75 ra đó, còn chối cãi chỗ
nào được, mà lần này rất là mới
ra, còn bắt bạc nhiều lần không
ai biết kia!

Tuy vậy, chuyện này ở dân thì

Thiền niên cao đẳng ở Y-dại-lợi

Thiền niên, hai chữ thiền niên chẳng
khác nào cái hoa đương ngân nhụy,
mặt trời mới mọc ban mai, đầy
những hy vọng nồng nàn tươi đẹp,
sức phấn đấu nhiệt liệt hăng hái!
Thiệt vậy, thiền niên là cái hy vọng
tương lai cho quốc gia xã hội; xã-
hội xấu hay tốt, quốc gia mạnh hay
yếu là tùy ở tinh thần khí lực của
bọn thiền niên. Vì thế, từ xưa nay,
đông, tây, bất kỳ quốc gia xã-hội
nào, đều chăm vào việc giáo dục, để
đào tạo bọn thiền niên ngày sau ra
gánh vác công việc xã hội. Người Ý,
từ Mussolini lên làm thủ tướng, đem
chủ nghĩa pha-xít (Fasiste) cai trị
nhân dân, hết sức chăm lo đến bọn
thiền niên. Tuy vậy, bọn thiền
niên ở Ý cũng không tránh khỏi
những mất mát không lường và tinh thần
vật chất.

Đọc qua bài sau này, độc giả sẽ
thấy ở dưới chính thể độc tài những
cơ quan tuyên truyền giáo dục hoàn
toàn, mà bọn thiền niên cũng phải
mang nhiều định « tinh thần và vật
chất ».

Trường dạy chủ-nghĩa Phát - Xít

Trường đại học Sandio Mussolini
là một trường cao cấp gầy về chủ
nghĩa Phát-xít. Ở đây người ta tập
cho bọn thiền niên suy nghĩ thấu
đáo, xem xét từng sự kiện những
điều kiện của chủ nghĩa Mussolini
trong những cảnh tượng biến thiên.

Theo chương trình công khóa, học
trò phải tập diễn thuyết, và biện
chỉ, dựa theo cái chủ chỉ (thème)
chúng trong sự phát triển để tìm
kiếm nguyên nhân cho sự sa sút
đầu cái giá trị và phương diện
(xem tiếp trang sau)

cho là lạ, chứ ở đất Cờ-Việt ta vào
đời mới này thì cũng xem thường
được. Vì cái gì cũng nhờ có tâm
hiếu bề ngoài cho lấp đi được,
thành thạo mới có một đôi lần
bị phát lộ ra như chuyện cảnh sát
đánh bạc này:

a) Nhà sư cạo đầu, chịu theo
« ngũ giới » của nhà Phật, lại dám
lên đầu cầm đầu đánh bạc, mà cả chùa họ
có cụ sư bị giết vì tình!

b) Nạn dân lành chân thành học
nhà nước cứu tế, nếu có tên nào
khại gian mao lãnh, hoặc hương
chức có bết đối đãi, quan phạt
mẫu trị thẳng tay. Vậy mà có người
phụ mẫu lại bỏ cả một số bạc ngàn
của nhà nước bết đãi cho dân.

c) Quan nghị, chức trách của dân
bị là bình vực quyền lợi cho dân,
mà những đầu làm rồi làm lại cho
dân, lại chính quan nghị tự đi khố,
viết những bản gien của nhiều như
quyền bộ. Gặng thủ mỗi cho đồng
dân chịu, đất trồng thêm có thêm,
xin gia thế chống lại nữa!

d) Cơ quan giáo dục là mở mang
tri thức, làm cho việc học phổ cập,
mà bao nhiêu sự hạn chế, bỏ bước,
lại từ trong giáo dục đi ra!

Xét qua mấy điều, thấy cái mặt trái
mấy đây ở xã hội này nó lộ ra rõ
số chuyện như chuyện « cảnh sát
đánh bạc » nói trên.

Mà có lẽ cũng không đáng trách.
Ở đời cạnh tranh sống chết này,
đương sống của người đời như vào
một sông bạc to: chỉ đánh đượ
nhau mà sống, nhờ có hy vọng bề
ngoài che đậy được chút nào ngày
nào cũng hay, rồi có lúc một ngày
thì cũng như đánh bạc, có chút ít
nhờn cách đi, có gì mà ngại.

Mô Phái! kể có chức trách có-chức
chức trách của mình, đến dân
cũng có-chức trách mình tại vẫn còn
nó, rồi không biết ra sao nữa!
Mô Phái!

A-DI-ĐA

(1) Có thể là đánh chầu bạc buổi sáng,
còn bao nhiêu đầu lại đánh một bạc.

